

C92 – WEL10

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2006-2007

6 februari 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verantwoordelijkheid van Kind en Gezin bij het overlijden van een baby ten gevolge van ernstige verwaarlozing	
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over recente sterfgevallen van jonge kinderen door verwaarlozing en kindermishandeling	1
Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tekorten in de rust- en verzorgingsinstellingen en de nood aan een globale aanpak	10
Vraag om uitleg van de heer Erik Tack tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de oprichting van een Hoge Raad voor Deontologie van de gezondheidszorgberoepen en de hangende hervorming van de Orde van Geneesheren	12
Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het inzagerecht van scholen in het gerechtelijke verleden van leerlingen	15

Waarnemend voorzitter: mevrouw Vera Van der Borgh, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de verantwoordelijkheid van Kind en Gezin bij het overlijden van een baby ten gevolge van ernstige verwaarlozing

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Van der Borgh tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over recente sterfgevallen van jonge kinderen door verwaarlozing en kindermishandeling

De voorzitter: Collega's, mag ik op de voorzittersstoel blijven zitten als ik mijn vraag om uitleg stel? (*Instemming*)

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, ik betreur het een beetje dat deze vraag om uitleg vandaag al op de agenda staat. We hadden afgesproken om deze vraag pas te stellen op het moment dat het verslag van Kind en Gezin klaar was. Een paar weken geleden is er over dit onderwerp een actuele vraag gesteld in de plenaire vergadering. Toen is gezegd te wachten op het verslag van Kind en Gezin.

De voorzitter: Mevrouw Dillen, vorige week hebben we tijdens de regeling van de werkzaamheden beslist om deze vraag toch op de agenda te plaatsen en niet te wachten op het verslag omdat we van mening zijn dat dit een algemene bespreking moet zijn.

Mevrouw Marijke Dillen: Er was afgesproken op het Bureau om te wachten op het verslag. Dat verslag is een belangrijk element, maar niettemin zal ik mijn vraag vandaag toch stellen. Ik vermoed wel dat we dit dossier opnieuw zullen moeten aankaarten in deze commissie als het verslag er is. Gelet op de ernstige beschuldigingen van de woordvoerder van het parket aan het adres van Kind en Gezin, ga ik ervan uit dat die instelling een grondig rapport zal opmaken.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Er mag geen misverstand bestaan over dat onderzoek. Enerzijds is er het interne onderzoek en anderzijds een mogelijk gerechtelijk onderzoek. Momenteel loopt er nog geen gerechtelijk onderzoek naar de medewerkers van Kind en Gezin. In de

plenaire vergadering heb ik gezegd dat, als uit de lopende onderzoeken zou blijken dat er nieuwe elementen zijn, we die hier dan kunnen bespreken in functie van de procedures. Het is niet zo dat ik het individuele dossier hier zal bespreken.

Mevrouw Marijke Dillen: We zullen afwachten wat er zal gebeuren.

Iedereen in deze zaal is het erover eens dat kinderverwaarlozing en -mishandeling bijzonder ernstige feiten zijn, die op een ernstige manier moeten worden aangepakt. Helaas stellen we in de praktijk vast dat deze problemen alleen maar toenemen. Ik verwijs naar het stijgend aantal meldingen bij de vertrouwenscentra kindermishandeling en naar de wachtlijsten bij de centra voor kindercare en gezinsondersteuning (CKG). Helaas werd dit probleem begin januari op een tragische wijze opnieuw onder de aandacht gebracht naar aanleiding van het overlijden van een zes weken oude baby als gevolg van ontbering. Het meisje had gedurende twee dagen geen eten of drinken gekregen. Ze was het dochttertje van drugsverslaafde ouders die in een vuile en onderkomen sociale woning leefden.

Mevrouw de minister, we zijn het er allemaal over eens dat Kind en Gezin een zeer goede instelling is die zeer veel verdiensten heeft. Ze is bevoegd voor hulpverlening en begeleiding van gezinnen vanaf het moment dat er een kind in het gezin komt. Kind en Gezin wordt zeer intensief bij de gezinnen betrokken en kan een zeer belangrijke preventieve opdracht vervullen.

Bij het tragische geval van enkele weken geleden was Kind en Gezin van het dossier op de hoogte. Het gezin stond bekend als een risicofamilie, wat wil zeggen dat er getwijfeld werd aan de draagkracht van het gezin om de baby op te vangen. Volgens Kind en Gezin kon echter op geen enkel ogenblik worden ingeschat dat de situatie zo dramatisch zou aflopen voor de baby. Dat standpunt werd onmiddellijk tegengesproken door de parketwoordvoerder van de rechtbank van Dendermonde, die verklaarde dat het van in het begin duidelijk was dat het om een risicogezin ging en dat er sprake was van verwaarlozing. Uit het eerste onderzoek van het parket bleek dat de situatie wel degelijk kritiek was, en dat al langer dan enkele dagen.

De woordvoerder van het parket zelf heeft het over "een zware inschattingsfout" van de begeleidende instanties. Het parket voert een onderzoek en gaat na of er sprake is van schuldig verzuim. U zult daar straks meer over vertellen. Ik heb alvast begrepen dat Kind en

Gezin niet op de hoogte is van een parketonderzoek tegen een van zijn medewerkers. Het parket stelt zich in elk geval wel vragen bij de omkadering van dit gezin.

Ik wil daarover enkele vragen voorleggen. Kind en Gezin is bevoegd voor hulpverlening aan en begeleiding van gezinnen met baby's en zeer jonge kinderen. Over welke mogelijkheden beschikt Kind en Gezin om in te grijpen wanneer vormen van verwaarlozing of mishandeling worden vastgesteld? Welke procedures moeten er worden gevolgd? Ik ben bijzonder geïnteresseerd in de samenwerkingsmogelijkheden tussen Kind en Gezin en het parket in Vlaanderen. Wellicht is het nuttig om een structurele samenwerking uit te bouwen, want volgens mij bestaat dat nog niet. Ik denk dat we werk moeten maken van een meldingsplicht, zodat de parketten de kans krijgen om vlugger in te grijpen als dat nodig is. Mijn standpunt is: beter iets te veel meldingen van Kind en Gezin naar de parketten, waarvan sommige achteraf loos alarm blijken te zijn, dan één melding te weinig of te laat.

Het gezin was geïdentificeerd als risicogezin. Wat houdt dat concreet in voor de verantwoordelijkheid van Kind en Gezin? Worden daar ook andere partners bij betrokken? Hoe worden risicogezinnen begeleid? Kind en Gezin is bezig met een intern onderzoek. Ik veronderstel dat er nog geen resultaten beschikbaar zijn. Kunt u me alvast iets meer zeggen over de stand van zaken?

Onmiddellijk nadat dit voorval bekend geraakte, kondigde u aan dat het tijd wordt voor het ontwikkelen van een screeningsinstrument voor de ondersteuning van het preventiebeleid. Kunt u daarover meer zeggen? Wat is de stand van zaken?

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik sluit me graag aan bij de uiteenzetting van mevrouw Dillen over de recente sterfgevallen van jonge kinderen door verwaarlozing en kindermishandeling. De afgelopen maanden hebben zich een aantal incidenten van kinderverwaarlozing en -mishandeling voorgedaan die leidden tot de dood van kinderen. We kunnen ervan uitgaan dat heel wat gevallen van kindermishandeling de pers niet halen omdat ze gelukkig niet leiden tot de dood van het kind.

In elk geval gaat het niet om alleenstaande gevallen. Een vlugge zoektocht levert dit overzicht op. Twee weken geleden schudde een 21-jarige man een zes weken oude baby door mekaar. Het kindje stierf ten gevolge van een hersenschudding. In januari stierf Nathalie, een baby uit Lokeren: het kindje had minstens een dag geen eten gekregen. In oktober 2006 dropte een drugspaar uit Aalst hun kinderen van vijf en een jaar bij een zwerver aan het Centraal Station in Antwerpen. In september 2006 veroordeelde het Hof van Assisen van Gent een drugsverslaafde man die het driejarig kind van zijn drugsverslaafde vriendin had doodgeslagen omdat het te

veel huilde. In februari 2006 veroordeelde de rechtbank van Dendermonde een 22-jarige drugsverslaafde moeder tot vijf jaar cel omdat haar driejarige zoon door verwaarlozing was overleden. Eind 2005 veroordeelde het Hof van Assisen van Antwerpen de drugsverslaafde ouders van een zeven maanden oude baby. Het kind was geslagen en mishandeld tot de dood erop volgde.

Deze voorbeelden stemmen tot nadenken. Een Nederlandse expert schat dat in Nederland jaarlijks vijftig tot honderd kinderen sterven ten gevolge van mishandeling of verwaarlozing. De toename van de meldingen bij de vertrouwenscentra kindermishandeling van Kind en Gezin moeten ons zorgen baren. Het gaat om 5.000 gevallen in 2005, tegen 3.500 in 2000. Die spectaculaire stijging gaat gepaard met overvolle CKG's die vooral in de grote steden kampen met wachtlijsten, waardoor men bij crisissituaties dikwijls gezinnen met kinderen moet weigeren.

De recente gevallen hebben twee dingen gemeen. Ten eerste gaat het om mensen die niet in staat zijn hun verantwoordelijkheden als ouder op te nemen, veelal ten gevolge van drugsverslaving. Ten tweede zijn deze mensen bekend bij de sociale diensten, meestal van meerdere openbare organisaties zoals politie, ziekenhuis, OCMW en Kind en Gezin, en is het geweten dat het om risicogezinnen gaat. Blijkbaar kennen de diensten de risico's wel, maar informeren ze het parket niet of te laat. Dat heeft de afgelopen maanden geleid tot de dood van een aantal kinderen. Dat is onaanvaardbaar.

We stellen vast dat er wel detectiekanalen zijn, maar dat de informatie niet wordt doorgegeven aan de juiste instantie, meer bepaald het parket. Daarom moet de overheid ingrijpen. Dat is des te meer het geval als de slachtoffers, door hun prille leeftijd, totaal afhankelijk zijn van anderen voor hun welzijn en veiligheid. Ik meen dat er een methodiek moet worden uitgewerkt waarbij hulpverleners in bepaalde omstandigheden worden verplicht risicogezinnen te melden aan het parket als er ernstige aanwijzingen bestaan dat de veiligheid van het kind in gevaar is. Het parket beschikt over een waaier van mogelijkheden om het probleem aan te pakken, onder meer de plaatsing van het kind en een intensieve thuisbegeleiding.

We moeten afstappen van de visie dat baby's en kinderen te allen prijze thuis moeten worden opgevoed en pas in erg uitzonderlijke omstandigheden uit probleemgezinnen moeten worden verwijderd. De maatschappij verandert. De problemen die in gezinnen opduiken, zijn vaak het gevolg van die maatschappelijke ontwikkelingen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het fors toegenomen drugsgebruik. Een bijstelling van de huidige benadering van de problemen is noodzakelijk. Repressiever en strenger optreden is aan de orde. We moeten dat durven zeggen.

Vlaanderen beschikt met de preventieve kindercare van Kind en Gezin over een instrument waarbij vrijwel alle jonge ouders vanaf een zeer vroeg stadium worden bezocht, met name in het ziekenhuis. We vragen dat de minister de zaak ter sprake brengt bij de federale overheid, die ook bevoegd is voor een aantal diensten zoals de sociale diensten van ziekenhuis, politie en OCMW. Een delicate vraag is natuurlijk wanneer kinderen in een gezin zo veel risico's lopen dat het parket moet worden verwittigd. Het is duidelijk dat we de mensen in de sociale diensten een instrument moeten aanreiken.

We hebben in de pers gelezen dat de minister opdracht heeft gegeven tot het ontwikkelen van een screeningsinstrument om preventief signalen te detecteren. Zal dat screeningsinstrument kunnen worden gebruikt ter ondersteuning van de beslissing van de sociale diensten? Welke criteria moeten in die screening aan bod komen? Wanneer zal het beschikbaar zijn? Wat gebeurt er als uit de screening blijkt dat het om een risicogezin gaat? Is er decreetgevend werk nodig en wat kan er worden geregeld in een ministeriële rondzendbrief met instructies aan de bevoegde Vlaamse en federale sociale diensten?

In dat verband wil ik erop wijzen dat veel ouders die zich schuldig maken aan kinderverwaarlozing en -misbruik, drugsgebruikers zijn. Is de hulpverlener verplicht om die gevaarlijke situatie aan het parket te melden?

Ik wens tot slot ook nog te benadrukken dat het detecteren van problemen en het doorsturen naar het parket slechts het begin is van de hele procedure. Als we de risicogezinnen beter kunnen detecteren en doorverwijzen naar de jeugdrechter, dan moeten we die laatste natuurlijk de instrumenten geven om de veiligheid van de kinderen te garanderen. Dat betekent dat er voldoende capaciteit moet zijn in de crisishulp, als de jeugdrechter het kind uit zijn thuismilieu wegneemt en in de reguliere voorzieningen als de plaatsing langdurig wordt. Kan de minister die plaatsen garanderen? Voor de preventie is het belangrijk dat er genoeg capaciteit is bij de thuisbegeleidingsdiensten om de risicogezinnen voldoende intensief te begeleiden, ook tijdens de weekends als dat nodig is. Kan de minister dat garanderen? Is de minister bereid om het gesprek met de federale regering aan te gaan opdat alle sociale diensten die in aanraking komen met risicogezinnen, eenzelfde houding zouden aannemen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, dit is een delicaat onderwerp. Een aantal incidenten van de afgelopen jaren, die werden veralgemeend, vormen de aanleiding van deze discussie. Ik zou graag de cijfers en hun evolutie op langere termijn kennen. Men veronderstelt dat het probleem groter wordt. Misschien is dat zo, maar zeker is

dat niet. We mogen niet over een nacht ijs gaan als we maatregelen willen nemen.

Ik heb zelf kinderen. Ik weet hoe gevoelig het allemaal ligt. Mevrouw Van der Borghst focust op de grenzen van de verantwoordelijkheden van de ouders en op de vraag welke instantie eventueel moet optreden. Persoonlijk denk ik dat we de verantwoordelijkheden van de ouders niet mogen terugschroeven. Zij dragen de eindverantwoordelijkheid en onze inzet moet erop gericht zijn die te ondersteunen. De samenleving moet er alles aan doen dat dit gebeurt. Kind en Gezin levert op dat vlak heel wat inspanningen. Volgens mij doet Kind en Gezin dat goed. Ik heb er alleszins goede ervaringen mee.

Ik wil het probleem niet onbesproken laten. We moeten evenwel opletten als we 'verantwoordelijken' of 'schuldigen' aanwijzen. Ik blijf erbij: de samenleving kan de verantwoordelijkheden van alle gezinnen niet overnemen. Dat is de idee achter de woorden van mevrouw Van der Borghst. De verantwoordelijkheden van ouders en gezinnen zijn primordiaal.

Wanneer zal de samenleving interfereren en de verantwoordelijkheden van de ouders inperken? Juristen weten beter dan ik dat archaische principes zoals 'de ontzetting uit de ouderlijke macht' in de loop der tijden van inhoud zijn veranderd. Dat principe wordt bijna nooit meer gebruikt. Naar mijn bescheiden mening is het niet langer mogelijk om met dat soort zwart-witschema's te werken. Principes zoals 'de veiligheid van de samenleving' of 'het belang van het kind' kan men niet in alle gevallen absoluut verdedigen.

De ondersteuning die we vandaag aanbieden, moet meer dan ooit worden voortgezet. We moeten misschien nadenken over de manier waarop we op acute problemen moeten inspelen. Misschien moeten hulpverleners een beter meetinstrument in handen krijgen om te kunnen bepalen of en wanneer gerechtelijke diensten moeten worden ingeschakeld. Maar ik elk geval pleit ik niet voor meer repressie. Als we ergens een tandje moeten bijsteken, dan is het in de ondersteuning van risicogezinnen. Veel ouders hebben het moeilijk met de opvoeding van hun kinderen. Laten we hen goed ondersteunen, en niet te snel naar drastische maatregelen grijpen.

Wat Kind en Gezin betreft, wil ik zeggen dat elke hulpverlener fouten kan maken. Ik heb zelf ook een dergelijke opleiding genoten, ik weet waarover ik spreek. Ik wil niets goedpraten, maar ik vraag me af of het goed is om op basis van één incident de aanpak overhoop te halen. Er wordt gewerkt aan een decreet Opvoedingsondersteuning. Kind en Gezin biedt vandaag de meest uitgebreide vorm van opvoedingsondersteuning aan die ik ooit heb gekend. Er zijn misschien

nuanceringen nodig. Toch pleit ik voor het aanscherpen van de preventieve hulpverlening. Mevrouw Van der Borgh erkent zelf dat meer repressie zal leiden tot capaciteitsproblemen in de opvang. Zijn de kinderen zelf en de samenleving daarmee gebaat?

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, deze discussie is een aanleiding om eens na te gaan of de wetgeving volstaat en of we de wetgeving wel goed toepassen. In 1999 heeft het parlement de bakens uitgezet met de beleidsnota Bijzondere jeugdzorg, na een uitgebreid debat met de sector en de regering. Vandaag stel ik vast dat iedereen daar nog altijd achterstaat. Dit werkstuk wordt al gedeeltelijk uitgevoerd, maar het werk is nog niet af.

Vlaanderen heeft een keuze gemaakt, en ik zie niet onmiddellijk veel redenen om van koers te veranderen. Zoals de heer Caron zegt, hebben we op een bepaald ogenblik gekozen voor een strikte scheiding tussen de gerechtelijke en de buitengerechtelijke aanpak. We hebben ook gekozen voor de integrale jeugdhulpverlening. De toegang daartoe is erg belangrijk. De minderjarigen en de ouderen hebben recht op hulp, en daar moet een aanbod tegenover staan. Er is ook een interventierecht, maar de maatschappelijke noodzaak om dat te gebruiken is niet goed gedefinieerd. Dat is zeker niet de fout van de minister, maar wel van het parlement dat daar de afgelopen jaren onvoldoende werk van heeft gemaakt.

In het decreet is dat ook niet gebeurd: daarin staat dat er een rapport moet worden opgesteld. Dat rapport is aan het parlement overgemaakt. Ik stel daarom voor dat we het rapport over de gerechtelijke jeugdhulp als leidraad nemen, en niet impulsief of intuïtief te werk gaan als we ons buigen over de vraag of de scheiding tussen de gerechtelijke en de buitengerechtelijke aanpak en hulpverlening moet worden opgeheven. Voor alle duidelijkheid: ik ben van dat laatste geen voorstander. Laten we evenwel de zaak bekijken aan de hand van dat rapport.

Het regeerakkoord heeft als motto 'Vertrouwen geven, verantwoordelijkheid nemen'. We moeten vertrouwen geven. We moeten ouders de kans geven om hun verantwoordelijkheden op te nemen. Het moet echter duidelijk worden wanneer er een maatschappelijke noodzaak bestaat om te interveniëren. Op dat vlak moet de regelgeving worden aangepast. Daar moet een aanbod van hulpverlening tegenover staan. De discussies over aanklappende, onderhandelde, opgelegde en aanvaarde hulpverlening en over garanties dat jongeren en gezinnen zowel in een gerechtelijke als buitengerechtelijke omgeving adequate hulp krijgen, zijn even essentieel.

Dat veronderstelt een goede onderlinge afstemming van justitie en hulpverlening. Ik veronderstel dat u naar aan-

leiding van het MOF-probleem al veel overleg hebt gepleegd met justitie. Die gesprekken moeten worden voorgezet. De rol van de gerechtelijke en de buitengerechtelijke omgevingen hebben veel raakvlakken met mekaar. Hun rol moet worden verduidelijkt en beter afgebakend.

De minister heeft een actieplan voor de strijd tegen het partner- en intrafamiliaal geweld. Als ik me niet vergis, is dat niet opgenomen in het Globaal Plan. Hoe ver staat het daarmee?

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Ik heb een aantal bedenkingen. Ik vermoed dat dit vraagstuk niet wordt vermeld in de eindtermen en dat het in geen enkel lessenspakket wordt behandeld. Misschien kunt u daarover overleggen met de minister van Onderwijs?

Men begint onvoorbereid en alsmaar jonger aan kinderen. Soms gaat het om mensen die zelf nog kinderen zijn: pubers die met zichzelf in de knoop liggen, maar al met een kind op de schoot zitten. Kan dit probleem in de opvoedingsondersteuningsprogramma's niet worden aangekaart? Opvoeding is meer dan kennisverwerving: mensen moeten ook tot verantwoordelijke ouders worden opgevoed.

In de jaren zeventig en tachtig werkte professor Adriaenssens in Antwerpen aan het project 'Kind in gevaar'. Als jonge stagiair ging ik naar de toelichtingen, want pro-deadvocaten en stagiairs op de parketten konden die informatie goed gebruiken. Toen werd benadrukt dat het gezin sterk moest worden beschermd. Een kind moest 'met alle mogelijke middelen van recht' in zijn thuissituatie worden gehouden. Stilaan evolueren de opvattingen daarover. Het is nodig dat alle actoren zich eens bezinnen over de vraag of kinderen in alle omstandigheden in het gezin moeten worden gehouden. Daarom lijkt het me goed in te gaan op de suggestie van mevrouw Van der Borgh om de sociale diensten, onder meer van de politie, in te schakelen. Die diensten zijn goed op de hoogte van drugs- en drankmisbruik. Zij ontvangen de eerste signalen en kunnen dus als eerste detectiesysteem fungeren, eventueel samen met de kraamvoorzieningen. Als alle actoren hiervoor aandacht opbrengen, moet het mogelijk zijn om in de toekomst dergelijke drama's te voorkomen.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het rapport is beschikbaar, en mevrouw Merckx heeft het er al over gehad. Het heeft als titel 'Gerechtelijke Jeugdhulp'. Ik heb het zelf nog niet bestudeerd. Misschien is het nuttig als we dat eens doen?

Uiteraard betreuren we dat er kindjes mishandeld en gedood worden. Het stoort me dat er weinig aandacht werd besteed aan dat voorval, hoewel veel aandacht ook tot kopieergedrag kan leiden. Die week ging er wel veel aandacht naar prins Laurent.

In elk geval moeten we drama's voorkomen. We moeten niet wachten met optreden tot er slachtoffers vallen. Mishandeling moet prioritaire aandacht krijgen. Ik denk echter niet dat het nieuwe decreet over opvoedingsondersteuning zal verhinderen dat dit soort van drama's zich voordoen. Dat is van alle tijden, wat niet betekent dat we daarvoor geen aandacht moeten hebben.

Ik deel de mening van Kind en Gezin. Vandaag geraken de mensen van Kind en Gezin binnen in alle huizen. Als zij ook de bevoegdheid krijgen om kinderen weg te halen, dan zullen sommige deuren wellicht gesloten blijven. Zeker zullen we het nooit weten, maar ik ben ervan overtuigd dat door de huidige aanpak van Kind en Gezin zeer veel kritische situaties zijn ontmijnd en zeer veel kinderen zijn gered. Laten we dus niet het kind met het badwater weggooien.

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, dit debat komt geregeld terug. Dat is goed, want het gaat over cruciale vragen: hoe ver gaat de ondersteuning, en wanneer neemt men de plaats van de ouders in? Het is een beetje het debat over de rechten van de ouders en over het overheidsoptreden in het belang van het kind. Het is goed dat we daarover geregeld debatteren en de grenzen afzoeken. Voorbeelden maken duidelijk dat dit een moeilijk debat is.

Het hele debat over de rechten van de pleegouders is nog niet afgerond. Pleegouders treden voor een deel in de plaats van de natuurlijke ouders, maar hebben geen rechten. Dat veroorzaakt spanning. Een ander voorbeeld zijn de vierdewerldgezinnen waarvan wij met onze middenklassenormen dikwijls denken dat de kinderen er verwaarloosd worden, terwijl er van emotionele verwaarlozing geen sprake is. Het is dan ook verschrikkelijk fout om daar in de plaats te treden van de ouders. Dit is een moeilijk debat.

Ik ben het eens met de heren Caron en Dehaene dat Kind en Gezin goed werk levert. Op Europees niveau scoren we volgens mij zeer sterk. Mevrouw Hoebeke, ik ben het niet met u eens dat in scholen opnieuw les moet worden gegeven over opvoeding. Volgens mij is opvoeden geen vak dat een 17- of 18-jarige kan leren. Trouwens, nooit is er meer informatie over opvoeding geweest dan vandaag. In de boekhandel staan kasten vol met boeken over opvoeden en op het internet zijn honderdduizenden tips te vinden. Het probleem is dat veel

jonge moeders of vaders er alleen voor staan en niet kunnen terugvallen op een netwerk van familie of vrienden. Vroeger ging zo iemand te rade bij ouders of vrienden. Dat is niet meer het geval. Mijn moeder had nogal last met haar puberdochters. Ze ging dan naar de club van jonge ouders van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen, waar de ouders tegen elkaar op konden klagen. Op die manier werden dingen getoetst, wat nu niet meer het geval is.

Mevrouw de minister, het is erg belangrijk dat kinderopvang in de toekomst verder wordt uitgebouwd. Kinderopvang is een zeer belangrijk instrument om ouders dagdagelijks te ondersteunen, in opvolging van wat Kind en Gezin doet. We moeten evolueren naar kinderopvang als een recht voor iedereen en ervoor zorgen dat kinderopvang op korte termijn eerst en vooral toegankelijk is voor ouders met minder mogelijkheden, terwijl nu het tegenovergestelde het geval is.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mevrouw de voorzitter, ik sluit me aan bij de sprekers die stellen dat we niet te snel de verkeerde conclusies mogen trekken. Het zou interessant zijn om dit debat te voeren op basis van het rapport Gerechtelijke Hulp dat we in november 2005 in het Vlaams Parlement hebben ingediend. Het is veel nuttiger om te discussiëren op basis van grondige rapporten en documenten dan op basis van incidenten. Op die manier lopen we het risico dat elementen van het individuele dossier de discussie over de procedure doorkruisen. Als het parlement oordeelt dat de huidige procedure niet volstaat om gepast te reageren, dan is het onze plicht om die bij te sturen. Dat is echter helemaal iets anders dan te oordelen op basis van een individueel dossier. Als daar zou blijken dat de betrokkenen de procedure niet hebben gevolgd, dan moeten daar uiteraard de nodige consequenties aan worden gekoppeld. Dat speelt zich wel af op een ander niveau. We moeten ervoor zorgen dat we de twee dingen niet met elkaar vermengen. Ik ben vragende partij om het debat ten gronde te voeren op basis van het rapport Gerechtelijke Hulp.

Kind en Gezin heeft een decretale opdracht inzake preventie van en hulpverlening bij kindermishandeling. Daarmee heeft het een mandaat om er samen met andere instanties voor te zorgen dat het kind zich kan ontwikkelen en dat het kan opgroeien in een veilige omgeving. Wanneer kinderen zich in risicovolle situaties bevinden, kan het verdere stappen ondernemen. Eigenlijk zegt die definitie al heel veel. Het gaat over een langetermijnvisie die we niet uit het oog mogen verliezen.

Uit de laatste informatie waarover we beschikken, blijkt dat het parket geen acties heeft ondernomen

tegen Kind en Gezin. Er zijn allerlei verklaringen afgelegd, maar tot op heden is er bij het parket geen dossier tegen Kind en Gezin. Dat wil ik benadrukken.

Kindermishandeling en -verwaarlozing worden veroorzaakt door een veelheid van factoren die in wisselwerking staan en aan veranderingen onderhevig zijn. Toch zal ik even ingaan op de uitspraken die daar gedaan zijn. Ik wil me niet te veel laten leiden door krantenartikels. Het gezin was geïdentificeerd als een risicogezin. Op basis van die inschatting is gesteld dat er bijkomende inspanningen moesten worden geleverd. Natuurlijk is een gezinssituatie niet stabiel. Er is een constante opvolging nodig en die is er ook geweest. Er moet ook met voldoende omzichtigheid worden opgetreden. Als er verantwoordelijkheden moeten worden opgenomen, dan moet dat ook gebeuren. Ik herhaal dat een veelheid van factoren een rol spelen, in hun onderlinge wisselwerking. Het volstaat niet om een situatie één keer in te schatten. Het is een constant proces. Door de juiste ondersteuning te geven en het kind niet te snel uit de gezinssituatie te halen, is er een kans om tot een keerpunt te komen. Zo kan men voor het kind een veilige omgeving realiseren, liefst in de eigen thuissituatie. Dit wordt op een zeer zorgzame wijze gevolgd, in de praktijk en via wetenschappelijk onderzoek.

We moeten beseffen dat het heel moeilijk te voorspellen is of kindermishandeling al dan niet zal plaatsvinden en, zo ja, wanneer. Men moet met heel veel elementen rekening houden. Het is dus belangrijk dat Kind en Gezin een zo goed mogelijke risico-inschatting maakt. Kind en Gezin kan, door de werking van de consultatiebureaus en door de huisbezoeken van de regioteamleden naar aanleiding van de geboorte van een baby, vroegtijdig risicofactoren en signalen van opvoedingsspanning opmerken. Het is belangrijk dat de medewerkers aan huis gaan. Zo kan nog vaker een juiste risico-inschatting worden gemaakt, en dat vroegtijdig.

Vermits het steeds om een risico-inschatting gaat, maakt Kind en Gezin gebruik van protocollen en gevalideerde instrumenten. Dat gebeurt dus niet op basis van intuïtie of een persoonlijke visie. Dat is belangrijk. De indruk wordt nogal eens gewekt dat de persoonlijke visie van een hulpverlener bepaalt of een kind al dan niet in een gezin kan blijven. Moesten we onze gezondheids- en welzijnszorg aldus vorm geven, dan zouden we een legitimatieprobleem hebben. Dat is nu zeker niet het geval. Bovendien heeft Kind en Gezin richtlijnen voor de medewerkers die impliceren dat een medewerker deze inschatting nooit alleen kan maken. Er zijn richtlijnen die bepalen in welke gevallen een medewerker moet overleggen met zijn regioteamverantwoordelijke. Er kan ook advies worden ingewonnen bij interne medewerkers, bijvoorbeeld de opvoedingsconsulenten, en bij externe deskundigen, bijvoorbeeld de vertrouwenscentra kindermishandeling. Indien aangewezen, wordt tevens

overleg gepleegd met de arts van het consultatiebureau. Voor de medewerkers voorziet Kind en Gezin niet alleen in richtlijnen en professionele ondersteuning, maar ook in vorming en supervisie. Aan dat laatste hechten we eveneens veel belang.

Als medewerkers signalen zien, bespreken ze die in de mate van het mogelijke met de ouders om gepaste ondersteuning in te zetten. Als de ouders niet akkoord gaan – wat niet vaak het geval is – kan er een melding worden gedaan bij het vertrouwenscentrum kindermishandeling of, bij hoogdringendheid, bij het parket. Meestal gebeurt dat met medeweten van de ouders.

De richtlijnen binnen Kind en Gezin maken van het omgaan met risicogezinnen een teamaangelegenheid waarbij externe deskundigen kunnen worden ingeschakeld. Wanneer meerdere diensten bij zo'n risicogezin betrokken zijn, zal Kind en Gezin actief meewerken om tot een gecoördineerde aanpak te komen. Dat is in het bewuste dossier ook gebeurd.

Belangrijk is dat het proces van risico-inschatting in de mate van het mogelijke in open communicatie met de ouders verloopt. Dit betekent dat bezorgdheden worden uitgesproken, ondersteuningsbehoeften worden geformuleerd en het gepaste ondersteuningsaanbod wordt ingezet. Er gebeurt dus ook matching. In deze ondersteuning neemt Kind en Gezin zelf taken op door middel van extra huisbezoeken, extra consultaties en opvoedingsondersteunende methodieken. Dat is het werk van verpleegkundigen. Indien nodig worden ook gezinsondersteuners, ervaringsdeskundigen in de kansarmoede en/of interculturele medewerkers ingezet.

Soms zijn de ondersteuningbehoeften tevens van contextuele aard, bijvoorbeeld bij financiële problemen of op het vlak van huisvesting. In deze situaties werkt Kind en Gezin samen met andere sectoren, bijvoorbeeld het algemeen maatschappelijk werk of de geestelijke gezondheidszorg. Kind en Gezin leidt gezinnen toe en/of bemiddelt. De mishandeling moet in een bredere context worden geplaatst. Het mag niet alleen worden beperkt tot de opvoedingsvaardigheden van ouders zelf. Het kan een mix zijn van een aantal factoren, onder meer armoede. Die andere factoren moeten mee in overweging worden genomen om het risico op kindermishandeling zo klein mogelijk te maken.

Als de ondersteuningsbehoeften van de ouders intensieve opvoedkundige interventies vergen, wordt er samengewerkt met de CKG's of de diensten voor gezinsondersteunende pleegzorg of wordt er doorverwezen naar de hulpverlening, bijvoorbeeld het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg,

Er is gevraagd naar een stand van zaken met betrekking tot het intern onderzoek. Uit de eerste rapporte-

ring van het intern onderzoek dat Kind en Gezin heeft gedaan, blijkt dat de procedure die in een dergelijke situatie van toepassing is, correct is gevolgd. Er is een screening gebeurd op de aanwezigheid van risico's in het gezin, er is intervisie gebeurd binnen de betrokken dienst, er was een overlegvergadering tussen de betrokken hulpverleners en er waren afspraken rond de begeleidingsplanning en die werden ook nageleefd. De hele procedure is dus gevolgd en de nodige inspanningen zijn geleverd.

Ik wil niet, zoals de vraagsteller suggereert, bepalen dat het gerecht moet worden verwittigd telkens als er in een gezin een drugsproblematiek bestaat. Ik ben het er wel mee eens dat het detecteren van risicofactoren en beschermende factoren zo goed mogelijk moet gebeuren, zoals ik in het parlement ook al aangaf.

De regioverpleegkundigen van Kind en Gezin werken reeds met een screeningsinstrument om problematische opvoedingssituaties, bijvoorbeeld risico's op fysieke kindermishandeling, te detecteren. In het najaar van 2006 gaf ik aan professor Hellinckx de opdracht om het bestaande screeningsinstrument te verruimen en te verbreden. Het screeningsinstrument zal dan niet alleen bruikbaar zijn voor gezinnen met heel jonge kinderen, maar ook voor gezinnen met kinderen tot de leeftijd van 12 tot 14 jaar. Het zal ook bruikbaar zijn in de sectoren die bij de jeugdhulp betrokken zijn. Bij het gebruik van dit instrument moet men zich er wel bewust van blijven dat een momentopname niet volstaat voor een goede detectie. Het is geen instrument dat via een eenmalig contact zal kunnen worden ingevuld. Uiteraard kunnen we niet dag en nacht, zeven dagen op zeven aanwezig zijn in een gezin. Wanneer alle mogelijke ondersteuning wordt geboden, gebeuren er soms toch nog incidenten.

De uitbreiding van het screeningsinstrument is een gevolg van het Globaal Plan Bijzondere Jeugdzorg. Toen werd vastgesteld dat er bij geweldsituaties moest kunnen worden opgetreden. We zijn uiteraard erg gevoelig voor de mishandeling van baby's en erg kleine kindjes, maar we mogen het daartoe niet beperken. Mishandeling gaat veel verder. We moeten ook daar de nodige alertheid aan de dag leggen. Bij mishandeling van oudere kinderen hebben we minder instrumenten om aan vroegdetectie te doen. Daarom vinden we het zinvol om het screeningsinstrument uit te breiden. Het instrument moet bijvoorbeeld kunnen worden gebruikt wanneer er huisbezoeken worden afgelegd in situaties van bijzondere jeugdzorg. De partners die aan huis gaan, proberen we alert te maken voor bepaalde situaties, waardoor ze aan risico-inschatting kunnen doen. Professor Hellinckx werkt deze verruiming van het instrument uit, in nauwe samenwerking met mensen die de praktijk goed kennen, namelijk de leden van de netwerken rechtstreeks toegankelijke hulp. Volgens planning zal hun voorstel van screeningsinstrument begin maart worden voorgelegd.

Daarna wordt het in een gebruiksvriendelijke werkvorm gegoten, zodat het zo snel mogelijk kan worden geïmplementeerd.

Alle literatuur stelt dat kindermishandeling door een veelheid van factoren wordt bepaald. Het betreft factoren in het kind zelf, bij de ouders, in de relatie- en gezinscontext, in de ouder-kindinteractie en socio-economische factoren. Uiteraard vallen druggebruik en -verslaving daar ook onder. We moeten er wel voor opletten dat we geen automatische link leggen tussen beide. Als professor Hellinckx klaar is met zijn instrument, zal ik u graag duiden welke factoren volgens hem – op basis van wetenschappelijk onderzoek – belangrijk zijn voor detectie.

Een verplichting tot melding aan het parket is reeds ingebouwd in het strafwetboek via artikel 422 bis. Dat is het artikel over schuldig verzuim, dat van toepassing is wanneer men verzuimt hulp te verlenen aan iemand die in groot gevaar verkeert.

In het kader van de integrale jeugdhulpverlening zijn we volop bezig met de uitbouw van crisisnetwerken. In Oost-Vlaanderen is dit reeds operationeel en in Limburg en Antwerpen zal dit voor de zomer opgestart worden. In de andere provincies is men volop bezig met de voorbereiding. Binnen deze netwerken zullen hulpverleners zeven dagen op zeven, 24 uur op 24 uur, crisishulp bieden. Het is een samenwerking tussen zes verschillende sectoren die afspraken maken rond crisishulp en een buffercapaciteit realiseren om maximale garanties te bieden voor crisishulp.

In het Globaal Plan heb ik ook voorzien in een gevoelige uitbreiding van het aanbod dat vanuit de Bijzondere Jeugdbijstand in de crisisnetwerken zal worden ingezet. De crisiscapaciteit van de Onthaal-, Observatie- en Oriëntatiecentra (OOOC) wordt uitgebreid en in de netwerken crisisjeugdhulp ingevoegd. Daardoor nemen de mogelijkheden tot crisisopvang toe. De totale capaciteit in de OOOC's wordt de komende drie jaar met zestig plaatsen verhoogd. Dat is een vijfde van de huidige capaciteit. In 2007 worden er minstens vijftien plaatsen gerealiseerd. Daarnaast wordt het aanbod Crisishulp aan Huis (CaH) over heel Vlaanderen geïmplementeerd. Deze werkvorm richt zich op gezinnen die in een dussdanige crisissituatie verkeren dat een kind uit huis geplaatst dreigt te worden. CaH wil deze uithuisplaatsing voorkomen. Uit internationaal onderzoek blijkt dat deze werkvorm een significant verschil maakt in de hulpverlening. Dit aanbod zal passen in het kader van de netwerken Crisishulpverlening, meer bepaald in de module Crisisinterventie. In 2006 werd al een bijkomende dienst gerealiseerd die actief is in Halle-Vilvoorde en Brussel. Gespreid over 2007, 2008 en 2009 wordt dit aanbod verder uitgebreid met 5,5 diensten. In 2007 zal in iedere provincie minimaal één

dienst beschikbaar zijn. In 2008 en 2009 is daarenboven nog in een uitbreiding voorzien met het equivalent van drie bijkomende diensten. Dat is een belangrijke aanvulling om een gepast antwoord te bieden op crisissituaties.

Verder is in het globaal plan ook een uitbreiding opgenomen van vervolghulp, indien gezinnen dat nodig hebben.

De nood aan afstemming tussen welzijn en justitie wordt reeds opgenomen via de werkgroep Samenwerking Justitie en Welzijn. De werkgroep is geïnstalleerd door de minister van Justitie onder voorzitterschap van de heer Maes. Hij legt momenteel de laatste hand aan een afsprakenprotocol tussen Welzijn, Justitie en Politie. Een van de aanbevelingen is het installeren van structureel overleg tussen welzijnsorganisaties, justitie en politie. Daarnaast is er ook het voorstel om in een pilootregio te starten met een casegebonden overleg tussen de drie partners, binnen de grenzen van artikel 458 bis van het Strafwetboek. Binnen dit caseoverleg wil men afspraken maken rond een snelle, efficiënte aanpak van concrete en acute gevallen van kindermishandeling. Ik zal er bij de minister van Justitie op aandringen dat deze aanbevelingen geen dode letter blijven.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw zeer uitvoerig antwoord. Ik zal het nog eens rustig nalezen. Ik hoor dat het parket geen actie onderneemt tegen Kind en Gezin. Mevrouw de minister, ik betreure het dan ook ten zeerste dat de parketwoordvoerder op het ogenblik zelf straffe verklaringen heeft afgelegd. Uiteraard is dat niet uw verantwoordelijkheid. Ik citeer hem: "Er zal een onderzoek worden ingesteld naar het schuldig verzuim bij de begeleidende instanties". Kind en Gezin wordt daarbij bij naam genoemd. Ik betreure dit als nu blijkt dat Kind en Gezin geen fout heeft gemaakt. Ik ben mijn betoog daarnet begonnen met te stellen dat Kind en Gezin een zeer goede instantie is, die goed werk verricht. Kind en Gezin werd in een concreet dossier met tragische afloop beschuldigd van schuldig verzuim. Dat is betreurenswaardig als men achteraf moet toegeven dat er niets is misgelopen. Laat me duidelijk zijn, ik ben uiteraard blij met het feit dat er niets is misgelopen bij Kind en Gezin. Ik wil niet overdrijven en zeggen dat het imago van Kind en Gezin een deuk heeft gekregen, maar er blijft altijd wel iets van hangen.

Het is inderdaad heel moeilijk om elke situatie concreet te beoordelen. Elke keer als iemand van Kind en Gezin bij iemand aan huis komt, gaat het om een momentopname. Een gezin is geen stabiel gegeven, maar zit in een constant proces. In dit geval ging het om een zeer extreme situatie. Het ging niet alleen om een ouder die aan drugs was verslaafd: er was meer aan de hand. Ik treed u bij in uw stelling dat druggebruik en mishandeling niet aan elkaar mogen worden gelinkt, maar in deze situatie had de vader een zwaar strafblad. Als iemand wordt

veroordeeld tot zes jaar effectieve gevangenisstraf, dan moet die zich schuldig hebben gemaakt aan zeer ernstige feiten. Zo gemakkelijk wordt iemand niet veroordeeld tot zes jaar effectief.

Een beleid kan inderdaad niet vertrekken vanuit een individueel dossier. Ik hoop dat deze commissie akkoord gaat met uw suggestie om het rapport Gerechtelijke Hulp dat u in november 2005 hebt ingediend, te behandelen. Dat document is de aandacht van deze commissie meer dan waard. Het moet grondig worden besproken.

Mevrouw Vera Van der Borght: Mevrouw de minister, ik dank u ook voor uw uitvoerig antwoord. U mag me niet kwalijk nemen dat ik me niet goed voel bij deze discussie. Ik heb enerzijds het gevoel dat het voorval wordt geminimaliseerd en anderzijds dat de problematiek sterk wordt opengetrokken. We moeten vaststellen dat onze maatschappij sterk is gewijzigd en daar kan niemand omheen. De voorbeelden waarmee we bijna dagelijks worden geconfronteerd, tonen dat aan. Het gaat om een geval met tragische afloop. Ik betreure dat dit niet ernstig wordt genomen. Misschien heeft het te maken met mijn ervaringen als OCMW-voorzitter. Waarschijnlijk voelt de heer Dehaene dat minder zwaar aan omdat hij uit een kleine gemeente komt.

De heer Tom Dehaene: U kunt niet zeggen dat we dit minimaliseren. We zijn al een uur en een kwartier over dit onderwerp bezig. Er zijn veel zinnige dingen gezegd.

Mevrouw Vera Van der Borght: Er komen verschillende dingen samen. Ik zeg niet dat alle mensen die drugs gebruiken, hun kinderen moeten worden ontnomen. Ik pleit alleen voor meer aandacht als er een samenloop van omstandigheden is, bijvoorbeeld wanneer mensen die drugs gebruiken ook gekend zijn bij de sociale diensten en vooral bij het OCMW. Mevrouw Vogels, u kunt waarschijnlijk ook getuigen van schrijnende situaties waarbij meisjes op jonge leeftijd drie, vier of vijf kinderen krijgen, soms van twee of drie verschillende vaders. Over die mensen gaat het. Mensen met veel problemen gekoppeld aan druggebruik. Die mensen kunnen hun verantwoordelijkheid als ouder niet opnemen.

Mijnheer Caron, ik heb evenmin gezegd dat we de verantwoordelijkheden van alle ouders moeten overnemen. Ik heb ervoor gepleit om in een aantal gevallen maatregelen te nemen en op te treden in het belang van de veiligheid van kinderen. Ik blijf daarbij.

Ik denk dat we het er allemaal over eens zijn om dat rapport eens te bespreken. Verder pleit ik ervoor om in de commissie een hoorzitting te houden met de mensen

die dagdagelijks met deze problemen worden geconfronteerd. Ik denk dan niet aan professoren, maar aan mensen die er op de werkvloer alle dagen met de neus op worden gedrukt. Dat zal veel ogen doen opgaan.

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Niemand minimaliseert het probleem. Wel willen we heel erg oppassen voor ongefundeerde veralgemeningen op basis van enkele feiten die de media halen. Vroeger waren die feiten misschien minder gekend of kwamen ze niet zo gemakkelijk in de pers, maar ze waren er wel. Er wordt hier een beeld opgehangen alsof de samenleving aan het verloederen is. Ik wil de cijfers zien en nagaan of het vandaag zoveel erger is dan vroeger. De vraagstellers hebben die cijfers niet in hun vragen verwerkt. Ik wil discussiëren op basis van cijfermateriaal en niet op basis van gevoelens. Ik heb ook in sectoren gewerkt waar ik dagelijks werd geconfronteerd met toestanden waarvan ik niet kon vermoeden dat ze bestonden. Hier moeten we evenwel objectiveren en niet panikeren. Ons hulpverleningssysteem werkt goed. Laten we het niet in vraag stellen om op basis van paniekreacties over te gaan tot een represief beleid.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik heb in mijn vraag wel degelijk verwezen naar de cijfers. Ik heb onder meer dit gezegd: “De toename van de meldingen bij de vertrouwenscentra kindermishandeling van Kind en Gezin moeten ons zorgen baren. Het gaat om 5.000 gevallen in 2005, terwijl er in 2000 slechts 3.500 meldingen werden opgetekend.”

De voorzitter: Mevrouw Vogels heeft het woord.

Mevrouw Mieke Vogels: Niemand wil het probleem minimaliseren, integendeel zelfs. Ik ben het ook met u eens dat we in een snel evoluerende samenleving leven, en dat het niet gemakkelijker wordt om kinderen op te voeden. Er zijn meer en meer eenoudergezinnen. Met die realiteit moeten we rekening houden. Ik denk echter ook dat we die problemen niet met zwart-witschema's mogen aanpakken. We moeten permanent zoeken naar aangepaste oplossingen, zodat mensen goed worden ondersteund om hun kinderen op te voeden. Die aanpak kan je niet op een uurtje bespreken. Dat vereist bijvoorbeeld het recht op kinderopvang voor elk kind. Dat moet een basisrecht worden. Kinderopvang moet op korte termijn beter toegankelijk worden voor alleenstaande ouders en risicogezinnen. Vandaag is eigenlijk het omgekeerde het geval: wie eerst is ingeschreven, heeft recht op de eerste opvangplaats.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Dit debat moet inderdaad worden verdergezet. We hadden al veel eerder

moeten nadenken over de mogelijkheden en grenzen van dwangmaatregelen in een Vlaamse context. Hoewel het parket in dit geval geen actie onderneemt met betrekking tot Kind en Gezin, kan ik me inbeelden dat sommige hulpverleners met vragen zitten. Ze vragen zich af of ze voldoende aandacht hebben voor dat soort van problemen. Er zou daarover een rechtskader moeten bestaan, of ten minste toch betere richtlijnen over het interventierecht. De samenleving heeft een interventierecht, maar het recht op hulp en dat interventierecht houden elkaar in evenwicht. Vrijwilligheid moet maximaal worden bevorderd, maar in sommige gevallen moet dwang worden gebruikt. Of die dwang dan via buitengerechtelijke of via gerechtelijke weg moet worden uitgeoefend, doet er niet toe: in beide gevallen moeten de jongeren en hun ouders dezelfde waarborgen krijgen. Op dat punt wil ik mevrouw Van der Borgh een beetje tegemoetkomen. We moeten blijven investeren in preventie en ondersteuning van gezinnen, maar onze aandacht moet ook uitgaan naar de druk die op de sector weegt.

De minister heeft de stand van zaken van de crisisnetwerken toegelicht. In 2008 treedt dat in werking. Hoe ver staat het met de toegang tot dat systeem?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik dank de minister voor haar uitgebreid en degelijk antwoord. Daaruit blijkt duidelijk hoe belangrijk onze instellingen en voorzieningen zijn, en hoe goed ze werken. We mogen eens hardop zeggen dat dit het geval is. Mevrouw Vogels zei het al: in vergelijking met andere Europese landen, beschikken we over een performant instrument waar we fier mogen op zijn.

Aan mevrouw Van der Borgh wil ik zeggen dat ik het probleem niet minimaliseer of er lacherig over doe. Ik ben ook niet tegen dwang als dat moet. U hebt het zelf over de samenleving waarin we vandaag leven. Wel, samenlevingsfactoren verklaren mee waarom die excessen zich voordoen. Ik wil daarover geen breed ideologisch debat voeren. Het is evenwel een feit dat we in een alsmaar individualistischere, killere samenleving leven waarin mensen de pedalen verliezen. Ze kunnen niet mee in de ratrace en komen in de problemen. Men kan die mensen dan schuldig verklaren, maar misschien moeten we eens nagaan of we daarin geen collectieve verantwoordelijkheid hebben omdat we prestatienormen opleggen die niet iedereen aankan. Men moet enig mededogen hebben met mensen die niet meekunnen.

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Ik dank de minister voor haar antwoord. Mevrouw Vogels zei dat haar

moeder haar 'beklag' ging doen bij andere moeders. Ik zou graag hebben dat in de eindtermen aandacht zou uitgaan naar het feit dat een kind op de wereld zetten meer is dan glunderend in het moederhuis liggen tussen een hoop suikergoed. Een kind op de wereld zetten betekent samen verantwoordelijkheden opnemen en veel opofferingen doen: 's nachts opstaan, een regeling uitwerken die het ouderschap combineert met werken enzovoort. Dat eindigt pas als men sterft.

De minister had het over de artikelen in het strafwetboek. Voor veel vormen van hulpverlening dreigen er strafmaatregelen als men het beroepsgeheim enigszins overschrijdt. In mijn praktijk – maar dat geldt ook voor de mensen van Kind en Gezin en voor artsen – riskeert men problemen als men bij het parket aanklopt. Daarover zouden afspraken moeten worden gemaakt met de federale overheid. De strafbaarheid van dergelijke initiatieven moet worden ingeperkt of afgezwakt. Dat zou al een hele stap vooruit zijn.

Het is een heikele evenwichtsoefening voor de mensen van Kind en Gezin. Ze moeten afwegingen maken met alle denkbare parameters. Ze moeten ook de opgebouwde vertrouwensrelatie doorbreken. Als er een afzwakking van de deontologie zou zijn middels een protocol dat ze een derde kunnen inschakelen om de beslissende stap te zetten, dan zou er enige vooruitgang zijn geboekt. Het zou nuttig en aangenaam zijn om wat sinds november 2005 op de onderzoekstafel ligt, ter hand te nemen en daar werk van te maken.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Voor de toegangspoort wordt er al geput uit de nota Gerechtelijke Hulp, onder andere inzake het omgaan met maatschappelijke dwang. De grote lijnen hiervan hebben te maken met het responsabiliseren van elke hulpverlener en met het feit dat de inschatting van de maatschappelijke noodzaak moet liggen bij een gemandateerde voorziening. In februari 2007 is er een eerste fase, in het voorjaar volgen de grote lijnen en vanaf midden 2008 volgt de implementatie van de toegangspoort.

Ik pleit ervoor om elkaar geen verwijten toe te sturen, daar heeft niemand belang bij. Iedereen rond de tafel vindt het onaanvaardbaar dat een kind in een onveilige situatie zou blijven, zonder dat de overheid optreedt. Daar zijn we ons ten volle van bewust. De overheid neemt vandaag stelling in tegen geweld. Geweld kan een enorme impact hebben op het gezinsleven en op de ontwikkeling van kinderen. Dat staat niet ter discussie.

Als blijkt dat we vandaag niet beschikken over de meest aangepaste procedures, moeten we het daarover hebben. Dat heb ik echter niet gehoord. Nochtans is dat veel belangrijker dan verwijten heen en weer sturen of straffe

stellingen innemen. Kom ermee voor de dag, dan hebben die mensen de plicht om ons die zaken mee te delen, zodat we de meest adequate instrumenten kunnen zoeken.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Het kan toch niet dat de overheid de moeite doet om een rapport voor te leggen en dat er vervolgens niets mee gebeurt.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Ik zal de secretaris vragen om die vraag op te nemen bij de bespreking van de werkzaamheden. We willen het rapport bespreken en ik herhaal mijn voorstel om een hoorzitting te houden. Ik stel het werk of de intelligentie van de professoren niet in vraag. Ik pleit er alleen voor om sommige mensen te aanhoren die worden geconfronteerd met problemen waar ze machteloos tegenover staan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de tekorten in de rust- en verzorgingsinstellingen en de nood aan een globale aanpak

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat de vergrijzing voor uw beleid een erg grote uitdaging is en dat u op dat vlak belangrijke verantwoordelijkheden hebt. Dat dossier moet in zijn geheel worden bekeken. We moeten ervan uitgaan dat er een beleid moet worden ontwikkeld waarbij ouderen zolang mogelijk in hun eigen thuisomgeving kunnen blijven. Op een bepaalde leeftijd is dat voor velen helaas om talrijke redenen niet meer haalbaar. Dan moeten ze opvang zoeken in een rusthuis of serviceflat.

Mevrouw de minister, u mag deze vraag niet als kritiek beschouwen. Ik ben de eerste om te erkennen dat u in uw beleid een aantal inspanningen hebt gedaan. We moeten echter blijven vaststellen dat de inspanningen nog niet voldoende zijn en dat ernstige tekorten dreigen en er trouwens al zijn. Uit recente cijfers over het hele grondgebied blijkt dat de bedden in de rusthuizen niet volstaan om de vergrijzing op te vangen en dat we tegen 2030 nood hebben aan 185.000 bijkomende bedden en tegen 2050 aan 275.000 bijkomende bedden, als we rekening houden met de huidige erkenningsnormen.

Dat betekent dat er nood is aan 800 bijkomende rusthuizen tegen 2030.

Uit een uitvoerige enquête van De Huisarts blijkt dat er in zeer veel rust- en verzorgingstehuizen een aanzienlijk plaatsgebrek is en dat er dringend nood is aan meer opvangplaatsen voor bejaarden. Meer dan 67 procent van de huisartsen stelt dat er onvoldoende rusthuisbedden zijn en dat mensen te lang moeten wachten vooraleer ze opvang vinden. Ook de bezetting is onvoldoende, waardoor er dringend nood is aan uitbreiding van het personeel. Mevrouw de minister, de uitbreiding van het personeel is voor mij persoonlijk erg belangrijk om twee redenen. In de eerste plaats is het belangrijk voor het personeel zelf om de werkdruk te verminderen en de arbeidsomstandigheden te verbeteren. In de tweede plaats speelt ook het sociale aspect een belangrijke rol. Met meer personeel wordt een meer comfortabele begeleiding mogelijk en kan het personeel voldoende tijd vrijmaken om de bejaarden wat meer aandacht te geven.

We weten allemaal dat de problematiek van de toenemende vergrijzing een totale aanpak vereist. Het is niet alleen belangrijk om aandacht te hebben voor opvang in RVT's. Ook de thuiszorg en de dagcentra zijn belangrijk. Bejaarden moeten worden gestimuleerd en begeleid om langer thuis te blijven. U hebt geruime tijd geleden al aangekondigd dat u werkt aan een nieuw woon- en zorgdecreet. Ik ben dan ook benieuwd naar de stand van zaken.

Mevrouw de minister, er is enkele weken geleden weer aan de alarmbel getrokken omdat er dringend nood is aan bijkomende plaatsen. Ik weet dat dit niet uw exclusieve verantwoordelijkheid is en dat het federale niveau daar ook een belangrijke opdracht in heeft. Dat niveau bepaalt in grote mate het aantal gefinancierde bedden. Welke initiatieven hebt u genomen om hieraan tegemoet te komen? Hebt u reeds overleg gepleegd met uw federale collega? Niet alleen de uitbreiding van het aantal plaatsen in de RVT's is dringend nodig. Er is ook nood aan uitbreiding van het personeel. Welke initiatieven hebt u daaromtrent genomen? De zorg voor ouderen mag niet worden beperkt tot de uitbreiding van RVT's alleen. Deze problematiek moet breder worden gekaderd en als een geheel worden bekeken. Wat is de stand van zaken met betrekking tot het woon- en zorgdecreet? Ik heb vorige week in een krantenartikel gelezen dat in de sector zeer veel vertwijfeling bestaat. Men dacht dat u al veel verder zou staan met de uitvoering ervan. Hoe zit dat nu?

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Mevrouw de voorzitter, ik denk dat er een aantal algemene vragen worden gesteld, waarvoor we de globale beleidslijnen kennen, die ook elk jaar met de begroting worden besproken.

Mevrouw de minister, zijn er veranderingen in de programmatie of kunnen we ons voor de antwoorden baseren op de informatie die toen werd meegegeven?

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mevrouw de voorzitter, collega's, de creatie van bijkomende RVT-bedden is afhankelijk van de federale programmatieruimte. Via protocolakkoorden tussen de federale overheid en de overheden van gemeenschappen en gewesten over het te voeren ouderenzorgbeleid, kan Vlaanderen natuurlijk wel eigen accenten leggen in de aanwending van bijkomende middelen voor ouderenzorg.

Tot op heden is het leeuwendeel van deze middelen bewust besteed aan bijkomende RVT-erkenningen. Van eind 1997 tot eind 2006 is het aantal RVT-bedden van 12.494 naar 31.550 gestegen. Dat is een stijging met 252 percent.

In uitvoering van het derde protocolakkoord dat ik afsloot met de federale overheid en met de andere gewesten en gemeenschappen, heb ik ervoor gekozen om de gegarandeerde RVT-dekkingsgraad op te trekken van 55 percent in 2004 tot 76 percent in 2006 in elk rust- en verzorgingstehuis in Vlaanderen.

Er is geen sprake van leegstand in de RVT's. De beschikbare programmatieruimte voor RVT-bedden in Vlaanderen is volledig ingevuld en de gemiddelde bezetting van deze RVT-bedden in de Vlaamse voorzieningen bedraagt meer dan 98 percent.

Om in oktober 2007 een nieuwe schijf RVT-equivalenten te kunnen verdelen, moet de federale overheid eerst een KB wijzigen dat de programmatieruimte voor RVT-bedden verhoogt. Dat KB moet nog verschijnen. Pas dan kunnen we dat uitvoeren. We zijn uiteraard vragende partij dat dit zo snel mogelijk gebeurt, zodat we tijdig de RVT-schijven kunnen vrijgeven.

Rusthuizen die een RVT-erkenning verwerven, moeten aan strengere erkenningsnormen beantwoorden. Naast architectonische en organisatorische normen, zijn er ook hogere personeelsnormen. De erkenning van bijkomende RVT-bedden is dus een directe stimulans voor personeelsuitbreiding in dat rusthuis. Vandaar dat we de die keuze hebben gemaakt, want het is mijn visie dat de kwaliteit van de zorgen die geboden kunnen worden, vooral afhangt van de personeelsmogelijkheden. Vanuit Vlaanderen zijn we verantwoordelijk voor een kwaliteitsbeleid, maar dat kan niet los worden gezien van het personeelsbeleid. Vandaar het accent op de stimulans van personeelsuitbreiding in de rusthuizen, via de RVT-erkenningen.

Het inkomen van een rusthuis of RVT komt enerzijds van het RIZIV-forfait voor een rusthuis of een rust- en

verzorgingstehuis en anderzijds van de dagprijs die de bewoners betalen. De Vlaamse rusthuizen hebben daarboven een bijkomende financiering, die in 2006 goed was voor meer dan 1000 voltijdse equivalenten.

In de beleidsnota 2004-2009 heb ik een brede waaier van initiatieven en beleidsvisies opgesomd. Als we de visie op het personeel in onze voorzieningen en de mogelijke implicaties ervan in ogenschouw nemen, moeten we vooral meer aandacht besteden aan preventie, gezondheidspromotie en zelfredzaamheid, ook bij ouderen.

Betaalbare thuiszorgondersteuning en een breed aanbod van tijdelijke opvangmogelijkheden krijgen ook wel aandacht in mijn beleidsnota. Mantelzorg en vrijwilligers spelen hierbij een belangrijke rol. Verder hebben we ook initiatieven genomen voor de technologische hulpmiddelen.

Mevrouw Dillen, we beseffen heel goed dat ook de thuiszorg haar grenzen kent. Ik wil een stijgende lijn leggen in de programmatie van de residentiële zorg. Het is duidelijk mijn ambitie dat het een totaalconcept moet zijn. Daarom leg ik ook altijd de link. Uit het aantal mensen van een bepaalde leeftijd mag men nooit, zoals soms in artikels gebeurt, afleiden hoeveel plaatsen er nodig zijn in de rusthuizen. Dat zou een totaal verkeerde visie zijn en ingaan tegen de behoeften die mensen zelf formuleren. Dat zou een eenzijdig beleid zijn, dat niet beantwoordt aan de vragen en behoeften van de mensen zelf. Het is een meersporenbeleid. Maar we beseffen wel dat er dan ook een stijging in de programmatie moet kunnen zijn voor de residentiële zorg.

Via een geïntegreerd woon-zorgdecreet wil ik de kruisbestuivingen die in de praktijk al bestaan, nog verder toenemen via een voldoende flexibel juridisch kader. Doel is dat de voorzieningen in de ouderen- en thuiszorg nog beter afgestemd worden op de hedendaagse verwachtingen en behoeften. Verwachtingen en behoeften evolueren heel snel en zullen binnen tien jaar helemaal anders zijn dan vandaag.

Tegelijkertijd moet er natuurlijk ook ruimte zijn voor nieuwe zorg- en/of woonvormen. Het bestaande aanbod van residentiële ouderenzorg moet verder gedifferentieerd worden en ook het thuisblijven moet worden bevorderd. Deze differentiatie kan zich vertalen in een grotere nadruk op de uitbouw van het ambulante zorgaanbod, maar ook in een verdere differentiatie van het bestaande woonaanbod, waar we niet alleen naar Welzijn, maar ook naar Wonen kijken, om ook de geïntegreerde woonvormen mogelijk te maken.

De teksten zijn klaar en we komen nu in de aftoetsingsfase. Daarna starten de formele consultatierondes. Als die afgerond zijn, kunnen we naar het parlement komen. Het is de bedoeling dat dit in het voorjaar van 2007

gebeurt. Het huiswerk is af. Het is nu een kwestie van dialoog en overleg. Daarna kan in het Vlaams Parlement het decretale werk gebeuren.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik dank u voor uw antwoord. Het verheugt me dat we binnenkort het decreet in het parlement zullen kunnen bespreken. U wacht op de publicatie van het KB. Wanneer is die gepland? Door lang te wachten met de publicatie, kan de realisatie natuurlijk op de lange baan worden geschoven.

Minister Inge Vervotte: We dringen bij elke gelegenheid aan op de publicatie omdat die ernstige consequenties heeft voor de voorzieningen.

Mevrouw Marijke Dillen: U dringt er wel regelmatig op aan?

Minister Inge Vervotte: Inderdaad.

Mevrouw Marijke Dillen: Dat is het belangrijkste.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Erik Tack tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de oprichting van een Hoge Raad voor Deontologie van de gezondheidszorgberoepen en de hangende hervorming van de Orde van Geneesheren

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: De commissie voor Sociale Aangelegenheden van de Senaat bespreekt een wetsvoorstel tot oprichting van een Hoge Raad voor Deontologie van de gezondheidszorgberoepen en tot vaststelling van de algemene beginselen voor de oprichting en de werking van de Orde van de gezondheidszorgberoepen. Binnenkort wordt daarover gestemd. Op basis van dit wetsvoorstel kunnen artsen die hun voornaamste beroepsactiviteit uitoefenen in een Vlaams-Brabantse gemeente met taalfaciliteiten, namelijk de faciliteitengemeenten rond Brussel en de gemeente Bever, zich inschrijven op de lijst van de provinciale raad van de Orde van Geneesheren van Waals-Brabant, tegen het advies van de Raad van State in.

Dat lijkt mij in te gaan tegen de opdeling van België in verschillende gemeenschappen. Bovendien impliceert de oprichting van de Hoge Raad voor Deontologie van de gezondheidszorgberoepen – een nieuwe federale structuur – een federale recuperatie van de gezondheidszorg. Nochtans is deze materie door de bijzondere wet van 8 augustus 1980 een bevoegdheid van de ge-

meenschappen. Dit alles gaat regelrecht in tegen het Vlaams regeerakkoord van 2004 dat duidelijk stelt: “Meer Vlaanderen (...) Vele uitdagingen en problemen van mensen in Vlaanderen kunnen niet of niet afdoende worden aangepakt omdat Vlaanderen niet of niet volledig over de bevoegdheden of hefbomen beschikt om dat effectief te doen. Daarom engageren de Vlaamse regeringspartijen er zich uitdrukkelijk toe om alles in het werk te stellen om de bekende resoluties van het Vlaams parlement van 3 maart 1999, zoals die recent werden geactualiseerd, op korte termijn te realiseren. Concreet gaan zij dus voor volledig Vlaamse bevoegdheden voor gezondheidszorg en gezinsbeleid, ontwikkelingssamenwerking en zo meer.”

Voor zover ik weet, zit de VLD niet alleen in de federale, maar ook in de Vlaamse Regering. Blijkbaar gaat die partij akkoord om op federaal niveau deze Hoge Raad voor Deontologie van de gezondheidszorgberoepen goed te keuren. De vraag rijst dan waar de cohesie van de regeringsverklaring blijft. We drijven weer een stukje verder af van de defederalisering van de gezondheidszorg en komen dichterbij de buurt van de PS-doelstelling, namelijk een herfederalisering van de preventieve gezondheidszorg, wat in La Libre Belgique van 12 januari 2007 werd gepubliceerd als stap naar de herfederalisering van de hele gezondheidszorg.

Is de minister op de hoogte van deze wetsvoorstellen in de betreffende senaatscommissie? Is ze het eens met dit wetsvoorstel of vindt ze dat – in het belang van een kwaliteitsvolle en continue dienstverlening aan de patiënt – alle artsen die in eenzelfde provincie hun voornaamste beroepsactiviteit uitoefenen, gebonden moeten zijn aan dezelfde territoriale regels en plichten? Plant de minister overleg met de federale minister van Volksgezondheid?

Wanneer kan ik de minister over de juiste overheveling van bevoegdheden aanspreken? Wanneer kan ik eindelijk eens een vraag stellen over meer defederalisering, wat trouwens in de regeringsverklaring staat? Tot nu toe heb ik alleen maar vragen kunnen stellen over een dreigende en reële herfederalisering van de gezondheidszorg.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Ik sluit mij graag aan bij de vraag van de heer Tack. Het wetsvoorstel waarvan sprake is, heeft verregaande gevolgen voor het Vlaamse gezondheidsbeleid omdat artsen in de Vlaamse Rand rond Brussel ook bij de Waalse verenigingen voor huisartsen kunnen aansluiten, ondanks een negatief advies van de Raad van State en niettegenstaande ernstige bezwaren, uitgedrukt door de doktersgilde Van Helmont, de Vlaamse Geneeskundige Kring, de Nederlandstalige afdeling van de Nationale Raad van de Orde van Geneesheren en vzw de Rand.

Het wetsvoorstel werd in tweede lezing ongewijzigd goedgekeurd door de senaatscommissie Sociale Zaken. De indieners van het ontwerp beweren dat ze gewoon de bestaande toestand verder gedogen in afwachting van een definitieve regeling bij een volgende staatshervorming. Daartegenover stelt de Vlaamse Geneeskundige Kring dat de huidige toestand berust op een dubieuze interpretatie van een koninklijk besluit en in strijd is met de grondwettelijke verdeling van België in taalgebieden, gemeenschappen en provincies. De Raad van State bevestigde dat het wetsvoorstel in strijd is met de huidige taalwetgeving. De artsen werkzaam in het Nederlandse taalgebied die voor een aantal aspecten van de volksgezondheid onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap ressorteren, dreigen zo aan de Vlaamse regelgeving te worden onttrokken.

Als dit wetsvoorstel wordt goedgekeurd, wordt de keuzemogelijkheid van de artsen in de Vlaamse faciliteitengemeenten rond Brussel en in Bever voor het eerst ondubbelzinnig en waarschijnlijk definitief in de wet verankerd. Zo wordt een nieuwe stap gezet in de aansluiting van deze gemeenten bij Brussel. Die wet kan dan door de Franstaligen die werkzaam zijn in andere gezondheidszorgberoepen – apothekers, tandartsen, kinesisten, paramedici, verpleegkundigen, vroedvrouwen en zo meer – in die voornoemde gemeenten als precedent worden ingeroepen om op basis van het non-discriminatieprincipe ook aan te sluiten bij hun respectievelijke beroepsgroep in Waals-Brabant. Welke middelen zal de Vlaamse Regering aanwenden om de territoriale bevoegdheidsoverschrijding tegen te gaan, zoals vermeld in de aanvullende regeringsverklaring van 18 mei 2005?

De minister voert een actief en sterk gezondheidsbeleid. Is ze het ermee eens dat dit wetsvoorstel haar beleid kan ondermijnen? Wat zal ze hiertegen ondernemen? Overweegt ze om bij de Vlaamse Regering te pleiten voor het invoeren van een belangenconflict?

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Wij stellen ook vast dat deze regelgeving in de maak is en wet dreigt te worden. Onze fractie is het daarmee niet eens en onze collega's in Kamer en Senaat zullen dat ook niet goedkeuren. We moeten zoeken naar een middel dat ervoor zorgt dat de wet niet wordt toegepast. Er is de mogelijkheid van het belangenconflict of, eens de wet er is, het beroep bij het Arbitragehof. Wij zijn het er niet mee eens dat men op het federale niveau deze weg inslaat, maar het voordeel van een eventuele wet is de mogelijkheid van het beroep.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Ik ben inderdaad op de hoogte van de wetsvoorstellen die op 24 januari 2007 in de

commissie voor Sociale Aangelegenheden zijn besproken. Door de oprichting van een Hoge Raad voor Deontologie van de gezondheidszorgberoepen en tot vaststelling van de algemene beginselen voor de oprichting en de werking van de Orden van de gezondheidszorgberoepen zullen de artsen die hun voornaamste beroepsactiviteit uitoefenen in een Vlaams-Brabantse gemeente met taalfaciliteiten zich kunnen inschrijven op de lijst van de provinciale raad van de Orde van Geneesheren van Waals-Brabant, zegt de heer Tack. In de tekst van artikel 9 van het wetsvoorstel staat die mogelijkheid niet expliciet vermeld. In de memorie van toelichting bij dit artikel is dat wel het geval.

De tekst van het wetsvoorstel zelf heeft het over een keuzemogelijkheid voor beoefenaars die hun voornaamste beroepsactiviteit hebben in het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad om zich in te schrijven op de lijst van de provincie Vlaams-Brabant of van Waals-Brabant. Deze mogelijkheid geldt “onverminderd andersluidende bepalingen in een wettelijke regeling die de orde van een specifieke categorie bedoeld in artikel 3, § 1, betreft”.

De orde van een specifieke categorie van beoefenaars heeft de mogelijkheid om een keuzemogelijkheid in te voeren voor de beoefenaars met hun voornaamste beroepsactiviteit in de faciliteitengemeenten rond Brussel en in Bever. In die zin is uw opmerking zeker terecht. Mevrouw De Schamphelaere en de heer Beke hebben een amendement ingediend om de zinsnede “onverminderd andersluidende bepalingen in een wettelijke regeling die de orde van een specifieke categorie bedoeld in artikel 3, § 1, betreft” te schrappen en zo die keuzemogelijkheid voor beoefenaars met hun voornaamste beroepsactiviteit in de faciliteitengemeenten rond Brussel en de gemeente Bever onmogelijk te maken.

Voor de wetsvoorstellen tot oprichting van een orde van artsen, orde van apothekers en orde van kinesitherapeuten wordt de keuzemogelijkheid beperkt. In de wetsvoorstellen staat dat over deze personen “die hun voornaamste beroepsactiviteit uitoefenen in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest” dat ze “naar eigen keuze” worden “ingeschreven op de lijst van de provinciale raad van Vlaams-Brabant of op de lijst van de provinciale raad van Waals-Brabant”. In deze wetsvoorstellen is dus geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid die voorlopig wordt gecreëerd via artikel 9 van het wetsvoorstel tot oprichting van een Hoge Raad voor Deontologie van de gezondheidszorgberoepen en tot vaststelling van de algemene beginselen voor de oprichting en de werking van de orden van de gezondheidszorgberoepen.

Ik steun ten volle het initiatief van mevrouw De Schamphelaere en de heer Beke om het wetsvoorstel te amenderen opdat de goedkeuring van dit wetsvoorstel geen inbreuk op het territorialiteitsbeginsel zou implice-

ren. U kent de aandacht en de bezorgdheid van deze regering voor de problematiek van de Vlaamse Rand.

Ik plan hierover geen overleg met mijn federale collega. Dit wetsvoorstel wordt in de Senaat behandeld. Het al dan niet goedkeuren van het amendement van mevrouw De Schamphelaere en de heer Beke behoort tot de verantwoordelijkheid van de leden van de Senaat. Vermits het een voorstel van wet betreft, is het de bevoegdheid van het Vlaams Parlement om al dan niet een belangenconflict in te roepen. Elk parlementslid moet dus zelf oordelen of hij of zij dat wenst te doen. Ik moet er wel op wijzen dat het inroepen van een belangenconflict betekent dat het dossier verschillende maanden ongewijzigd zal blijven, waardoor het betwiste punt wel degelijk in voege blijft.

Als het amendement niet wordt aanvaard en het wetsvoorstel dus ongewijzigd blijft, kan de Vlaamse Regering beslissen om naar het Arbitragehof te stappen om dit artikel aan te vechten. In elk geval zal ik de Vlaamse Regering voorstellen om dat te doen.

De voorzitter: De heer Tack heeft het woord.

De heer Erik Tack: Het is een eigenaardige situatie. Dezelfde partijen die in de federale regering zitten en dit wetsvoorstel eventueel goedkeuren, zouden in de Vlaamse Regering een procedure bij het Arbitragehof opstarten. Dat lijkt mij compleet kafkaïaans. Hoe gaat u uw collega's ervan overtuigen om een procedure op te starten? Hoe gaat u deze werkwijze consequent verdedigen voor de kiezer? Dat is voor mij onbegrijpelijk.

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Ik heb dezelfde opmerking als de heer Tack. We werken immers op verschillende niveaus. We kunnen op het niveau van de Vlaamse Regering perfect een consensus vinden om het belangenconflict in te roepen of naar het Arbitragehof te stappen. Ik verwacht geen problemen. De partijen die op twee niveaus werken, kunnen dat intern oplossen. Ook de aanvullende regeringsverklaring van mei 2005 heeft het erover. Ik ben blij dat de minister dit in overweging wil nemen en het zal voorleggen aan de Vlaamse Regering. We zullen dit punt zeker opvolgen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik voel me door de opmerking van de heer Tack aangesproken. Er is geopteerd voor deze wet, die na de Senaat nog naar de Kamer van Volksvertegenwoordigers moet, omdat ze progressieve wijzigingen bevat die we graag doorgevoerd zouden zien. Er is slechts één facet waarmee we het niet eens zijn, namelijk de aansluitingsmogelijkheid bij een Waals-Brabantse afdeling van de Orde van Geneeshe-

ren. We zullen de minister steunen om met dat artikel naar het Arbitragehof te stappen. Daar bereiken we twee dingen mee. Ten eerste kunnen we zo de progressieve wijzigingen aan de federale regelgeving echt uitvoeren. Ten tweede zullen we zo de schending van het territoria-liteitsbeginsel niet bekrachtigen. Het inroepen van een belangenconflict zorgt ervoor dat de schending gewoon blijft bestaan. Op het terrein verandert er dus niets.

We kiezen ervoor om via de verbetering van de wetgeving de 80 percent die we vandaag al kunnen binnenhalen ook effectief binnen te halen, en de laatste 20 percent af te dwingen via de Vlaamse Regering en een klacht bij het Arbitragehof. Dat lijkt wat kafkaïaans, maar dat vloeit voort uit de aard van ons staatsbestel. We willen ons politieke handelen niet modelleren naar die staatsstructuren, maar we zullen evenmin het kind met het badwater weggoien.

De voorzitter: Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: De heer Caron heeft het al gezegd: we moeten nagaan hoe we het beste resultaat bereiken. Het beste zou zijn als men de amendementen van mevrouw Mia De Schamphelaere zou aanvaarden. We laten die zorg over aan de collega's van het federale niveau. Als Vlaams-Brabander stelt dat me gerust, want we kunnen in de toekomst een strakke houding handhaven.

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: De heer Demesmaeker heeft dezelfde vraag gesteld aan de minister die bevoegd is voor de Vlaamse Rand.

Minister Inge Vervotte: Mijnheer Tack, ik hoop dat deze gedachtewisseling u ervan heeft overtuigd dat onze overredingskracht tot resultaten zal leiden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het inzagerecht van scholen in het gerechtelijke verleden van leerlingen

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, een recent voorval in Dinant waar een leerling zijn directeur met een mes neerstak, heeft de discussie over het uitwisselen van gegevens tussen gerecht en school in Wallonië opnieuw doen oplaaien. In tv-uitzendingen op RTBf en RTL discussieerden Waalse

politici over de manier waarop zo'n gegevensuitwisseling best zou gebeuren zonder het recht op privacy van de leerlingen te schenden. Over deze problematiek hebben we in deze commissie ook al enkele keren gediscussieerd.

Volgens minister Marie Arena, verantwoordelijk voor onderwijs in de Franse Gemeenschapsregering, moet er worden onderzocht hoe in het belang van het kind zo'n informatie kan worden overgedragen. Ook de federale overheid is met dit probleem bezig. In juli vorig jaar stuurde minister Dewael een rondzendbrief over het streven naar integrale veiligheid. Daarin roept hij scholen en politie op tot structureel overleg en tot het oprichten van vaste aanspreekpunten voor de scholen bij de politie.

In de vergadering van deze commissie van 15 februari 2005 bespraken we een gelijkaardige thematiek. In Antwerpen werd toen het project 'Veilig Traject Terminal' opgestart. Het doel ervan is de uitwisseling van gegevens tussen de verschillende diensten die met zogenaamde 'probleemjongeren' in aanraking komen, waaronder de onderwijsinstellingen, het jeugdparquet, de CAW's, enzovoort. Ook toen werd ervoor gepleit – onder meer door mezelf – om zorgvuldig om te springen met dergelijke gegevens en alle betrokken actoren voldoende te betrekken bij de uitwerking van het project.

Ondertussen staan we twee jaar verder en is de gegevensuitwisseling opnieuw onderwerp van gesprek. Ik vraag me af wat de stand van zaken is in Vlaanderen. In hoeverre worden er in Vlaanderen dergelijke gegevens uitgewisseld tussen scholen en gerecht, en in welke mate spelen welzijnsvoorzieningen daarin een rol? Mijns inziens moet welzijn daarin een cruciale rol vervullen. Hoe zit het met de privacy van de jongeren? Hoe staat u tegenover deze manier van werken? Wat is de stand van zaken van het project 'Veilig Traject Terminal' in Antwerpen? Kan men uit het Antwerpse project lessen trekken voor het algemene beleid?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik sluit me aan bij de heer Caron, maar neem een ander standpunt in. Wat is het standpunt van de minister over het vrijgeven van gegevens? Ik bekijk dat niet zo zeer vanuit het standpunt van de jongeren, wier privacy natuurlijk moet worden gerespecteerd. Ik bekijk dat veeleer op basis van het recht van de school om te weten welke scholieren zich in de school willen inschrijven. Ik denk dat de school mag weten welke problemen jongeren hebben. Hoe weegt u dat recht van de school op inzage in het gerechtelijke verleden van de jongere af tegen het recht van de jongere op privacy? Afhankelijk van wat de minister hierop zegt, zal ik daar straks nog op terugkomen.

De voorzitter: Mevrouw Hoebeke heeft het woord.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Ik pleit ervoor om behoedzaam op te treden.

Mevrouw Vera Van der Borgh: Naar aanleiding van een vorige vraag pleitte de heer Caron er nogal uitvoerig voor om geen conclusies te trekken op basis van één concreet geval dat in de media aan bod komt. Ik stel vast dat hij dat hier zelf doet. Ik neem daar akte van.

De voorzitter: Minister Vervotte heeft het woord.

Minister Inge Vervotte: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, de kwestie waar u naar verwijst, behoort tot het domein van Onderwijs. Dat geldt ook voor het voorbeeld uit de Franse Gemeenschap. Voor de inhoud wordt er verwezen naar een omzendbrief van de federale minister van Binnenlandse Zaken van juli 2006. Daarin roept hij scholen en politie op tot een structureel overleg en tot de oprichting van vaste aanspreekpunten voor de scholen bij de politie. Ik heb geen gegevens over de informatie-uitwisseling tussen scholen en gerecht, want dat behoort niet tot mijn bevoegdheidsdomein.

In Vlaanderen bestaat er geen systematische gegevens-uitwisseling tussen de hulpverleningssector en justitiële actoren. Als er dus gegevens worden uitgewisseld, dan gebeurt dit geval per geval. Soms wijken sommige diensten of projecten daarvan af en informeren ze het parket dat ze een jongere begeleiden. Het is decretaal vastgelegd dat sociale diensten van de Comités Bijzondere Jeugdzorg en de jeugdrechtbanken onderling de zogenaamde objectieve gegevens kunnen uitwisselen. De subjectieve gegevens zoals de screening en de diagnose kunnen alleen worden uitgewisseld met instemming van de cliënt. De gegevensuitwisseling gebeurt tussen de sociale diensten, en niet rechtstreeks, bijvoorbeeld van de sociale dienst van het Comité Bijzondere Jeugdzorg naar de jeugdmagistraten.

Ik blijf kritisch aankijken tegen zo'n systematische uitwisseling. Men kan zich afvragen of de hulpverlening voor zogenaamde 'risicogezinnen' nog betrouwbaar zou zijn als die gezinnen weten dat er systematisch gegevens worden uitgewisseld. Het risico dat die gezinnen zich dan afwenden van de hulpverlening, is zeer reëel. Betrokkenheid en vertrouwen zijn voor de hulpverlening essentieel. Een systematische gegevensuitwisseling zal de mogelijkheden van de hulpverlening ernstig beperken.

Zoals u in het Globaal Plan Jeugdzorg kunt lezen, is er een structureel overleg tussen vertegenwoordigers van de magistratuur, het werkveld en de sociale diensten van de Vlaamse Gemeenschap. Het vraagstuk van de uitwisseling van gegevens tussen justitie en welzijn kan daar zeker een voorwerp van gesprek zijn. In het kader hiervan verwijs ik ook naar wat ik al zei in mijn antwoord

op de vraag om uitleg over kindermishandeling. Over de nood aan afstemming tussen Welzijn en Justitie heb ik het hier al gehad.

Zoals ik ook in 2005 al duidelijk heb gemaakt, wordt het project 'Veilig Traject Terminal' door de Vlaamse Gemeenschap niet erkend of gesubsidieerd. Het project kadert in het beleidsplan Integrale Veiligheid van de stad Antwerpen onder het onderdeel Doelgroepregie. Doelgroepregie stelt zich tot doel een optimale trajectbegeleiding te realiseren voor jongeren en gezinnen, samen met partners die actief zijn op het vlak van onderwijs, gezin of vrije tijd. Vroegtijdige signalering en een gecoördineerd hulpaanbod moeten overlast en criminaliteit voorkomen of verminderen.

Aanvankelijk had Antwerpen de uitbouw van een kruispuntbank en een tweewekelijks overleg voor ogen. Ondertussen zou men zijn terechtgekomen bij een vorm van gestructureerde wijkwerking. De kruispuntbank zou nooit gerealiseerd zijn. In tegenstelling tot de eerste plannen is er nooit een structurele samenwerking met de sociale diensten van de Vlaamse Gemeenschap gerealiseerd. Slechts occasioneel en in individuele gevallen was er informatie-uitwisseling of samenwerking. Voor een juiste en meer volledige evaluatie moet u zich wenden tot de organiserende overheid, en met name tot de directeur Integrale Veiligheid, de heer Tom Meeuws.

Regie en coördinatie zijn belangrijk, maar we moeten erover waken dat er een evenwicht is tussen het bewaren van het vertrouwen en het creëren van veiligheid. Algemene richtlijnen zijn misschien niet de meest aangewezen middelen om dat te realiseren. Initiatieven op dat vlak moeten zeer omzichtig worden genomen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik dank de minister voor het duidelijke antwoord, waar ik het helemaal mee eens ben. Ik moet toegeven dat mevrouw Van der Borgh gelijk heeft met haar opmerking over het aanhalen van individuele gevallen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
